

Warszawa, 16 lutego 2026 r.
KL/110/29/ET/2026

Pan
Dariusz Standerski
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z publikacją kolejnych wersji Projektu ustawy o systemach sztucznej inteligencji, w załączeniu przekazuję stanowisko Konfederacji Lewiatan.

Z poważaniem

Marek Górski
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Do wiadomości:

- Pani Pamela Krzyrkowska – Dyrektorka, Departament Badań i Innowacji, Ministerstwo Cyfryzacji

Załącznik: Stanowisko Konfederacji Lewiatan do Projektu ustawy o systemach sztucznej inteligencji

member of

BUSINESSatOECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Stanowisko Konfederacji Lewiatan do Projektu ustawy o systemach sztucznej inteligencji

1. Art. 2 ust. 2

Uwaga:

Postulujemy o usunięcie całego art 2 ust. 2 Projektu

~~2.2. O ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, przepisy w zakresie systemów sztucznej inteligencji mają zastosowanie również do modeli sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia.~~

Alternatywnie, jeśli usunięcie nie jest możliwe, prosimy o doprecyzowanie przepisu w następujący sposób:

~~2.2. O ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej, przepisy w zakresie systemów sztucznej inteligencji mają zastosowanie również do modeli sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia.~~ **Przepisy ustawy stosuje się do modeli sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia w zakresie wynikającym z Rozporządzenia 2024/1689.**

Uzasadnienie:

Obecne brzmienie art. 2 ust. 2 Projektu, odnoszące się do modeli AI ogólnego przeznaczenia (GPAI) jest nieprecyzyjne i może prowadzić do nadregulacji na poziomie krajowym.

Artykuł 88 Aktu w sprawie sztucznej inteligencji przyznaje Komisji Europejskiej wyłączne uprawnienia do nadzorowania i egzekwowania przepisów dotyczących GPAI. Komisja natomiast powierzyła to zadanie Urzędowi ds. AI (art. 88 ust. 1 w zw. z art. 64 Aktu). Obecne brzmienie art. 2 ust. 2 Projektu może błędnie sugerować, że organy krajowe przejmują tę wyłączną kompetencję. Brak zmiany art. 2 ust. 2 Projektu może zatem doprowadzić do sytuacji, w której polski organ wejdzie w spór z unijnym Urzędem ds. AI, co podważy pozycję Polski jako przewidywalnego środowiska regulacyjnego.

Co więcej, literalne brzmienie art. 2 ust. 2 Projektu sugeruje, że przepisy ustawy o systemach sztucznej inteligencji miałyby zastosowanie zarówno do systemów AI, jak i do modeli GPAI, co prowadzi do kumulacji wymogów dla GPAI i jest sprzeczne z intencją unijnego prawodawcy.

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Usunięcie artykułu lub jego doprecyzowanie poprzez odesłanie do Aktu w sprawie sztucznej inteligencji w zakresie w jakim odnosi się do modeli GPAI stanowi minimum dla zagwarantowania pewności obrotu gospodarczego i zapobiega przyszłym sporom prawnym.

2. Art. 27 ust. 3 pkt 7) (I wersja POP)/ art. 27 ust. 3 pkt 7) (II wersja MC)

Uwaga:

Postulujemy o dodanie do wykazu podmiotów, które mogą zgłosić kandydatów do Społecznej Rady ds. Sztucznej Inteligencji w pkt. 7) obok izb gospodarczych także organizacji pracodawców:

Postulowany zapis:

*„7) izby gospodarcze **lub organizacje pracodawców** reprezentujące przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie sztucznej inteligencji oraz wykorzystujących w swojej działalności sztuczną inteligencję, a także działających w obszarze gospodarki elektronicznej, komunikacji, mediów, usług finansowych, wytwarzania sprzętu informatycznego, oprogramowania lub świadczenia usług informatycznych;”*

Uzasadnienie:

Niektóre organizacje branżowe mają inny status prawny niż izby branżowe. Przykładem jest Konfederacja Lewiatan, która jako organizacja pracodawców działa na podstawie Ustawy o organizacjach pracodawców.

3. Art. 36 ust. 1 pkt 1)

Propozycja brzmienia:

1. W celu ustalenia stanu faktycznego w toku kontroli, kontrolujący ma prawo do:

1) *żądania udostępnienia związanych z przedmiotem kontroli materiałów, dokumentów, korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną, informatycznych nośników danych w rozumieniu przepisów o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, innych urzędzeń zawierających dane informatyczne lub systemów informatycznych, w tym także zapewnienia dostępu do systemów informatycznych oraz chmury obliczeniowej będących własnością innego podmiotu zawierających dane kontrolowanego związane z przedmiotem kontroli, w zakresie w jakim kontrolowany ma do nich dostęp, **a dane są niezbędne do przeprowadzenia kontroli systemu sztucznej inteligencji zgodnie z art. 78 ust. 2 Rozporządzenia 2024/1689, tj. bezwzględnie konieczne***

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

do oceny ryzyka stwarzanego przez systemy AI. Udostępnienie danych powinno następować z poszanowaniem praw, w szczególności przy zapewnieniu ochrony danych osobowych osób, których dane mogą być przedmiotem kontroli, zgodnie z przepisami Rozporządzenia (UE) 2016/679, a także bez naruszenia tajemnic przedsiębiorstwa ani tajemnic zawodowych. Kontrolowany ma prawo zastrzec, w jakim zakresie kontrola naruszałaby ww. przepisy, a organ ma obowiązek powstrzymać się od kontroli w tym zakresie.

Uzasadnienie:

Uprawnienie kontrolujących do żądania dostępu do „chmury obliczeniowej będącej własnością innego podmiotu” jest sformułowane zbyt szeroko. Stwarza to istotne ryzyko naruszenia tajemnicy przedsiębiorstwa oraz praw podstawowych (w tym prawa do prywatności) klientów podmiotu kontrolowanego, którzy nie są stroną postępowania.

Obecne brzmienie może sugerować, że inspektor mógłby żądać dostępu do treści klientów przechowywanych na kontach chmurowych. Pochwalamy potrzebę zapewnienia kontrolującym skutecznych narzędzi do weryfikacji, która nie zawsze jest możliwa na podstawie dokumentacji. Jednak obecne postanowienie, pozwalające na dostęp do chmury podmiotu trzeciego, narusza zasadę proporcjonalności i stwarza ogromne ryzyko prawne dla samego organu nadzoru. Organ może wejść w posiadanie danych nieobjętych kontrolą, w tym tajemnic handlowych i danych osobowych klientów kontrolowanego, co będzie stanowić podstawę do postępowań odszkodowawczych przeciwko Skarbowi Państwa. Na przykład, klienci korporacyjni i biznesowi zwykle przechowują w chmurze dane należące do ich własnych użytkowników końcowych i klientów, a zatem przymusowe udostępnienie danych może skutkować niewłaściwym ujawnieniem danych należących do podmiotów, które nie są przedmiotem kontroli lub nie są dla niej istotne.

Uzyskanie przez kontrolującego danych niezwiązanych z kontrolą, w tym danych osobowych klientów mogłoby zostać zakwestionowane jako działanie wykraczające poza dopuszczalny zakres kontroli wskazany w art. 78 ust. 2 samego AI Aktu.

Ponadto, przepis nie powinien być interpretowany jako wymagający ujawnienia danych przechowywanych przez dostawcę usług chmurowych. Dostawcy usług chmurowych nie mają wglądu w treści przechowywane w imieniu swoich klientów i nie jest możliwe określenie np. jakie pisma, dokumenty lub inne informacje mogą być przechowywane przez klienta i czy są one istotne dla kontroli. Treści klientów są szyfrowane przez klientów w związku z czym dostawca usług nie ma możliwości zapoznania się z ich treścią. W takich przypadkach inspektor powinien przekierować żądanie do administratora danych (klienta) w celu uzyskania żądanych informacji. Jest to również zgodne z wytycznymi organów ścigania

różnych krajów w zakresie pozyskiwania danych należących do klientów korporacyjnych i biznesowych, przechowywanych u dostawcy usług chmurowych.

4. Art. 38 ust. 1

Uwaga:

Art. 38 ust. 1 projektu przewiduje procedurę ochronną wyłącznie dla materiałów obejmujących komunikację między kontrolowanym a adwokatem lub radcą prawnym. Regulacja ta nie obejmuje natomiast dokumentów i danych objętych tajemnicą dziennikarską albo detektywistyczną, mimo że w realiach funkcjonowania systemy sztucznej inteligencji są coraz częściej integrowane z używanymi przez nie narzędziami i bazami danych zawierającymi informacje o źródłach.

Zasadne jest zatem rozszerzenie art. 38 ust. 1 poprzez dodanie nowego punktu w brzmieniu:

3) zawierają materiały objęte tajemnicą dziennikarską albo detektywistyczną, w szczególności dane umożliwiające identyfikację źródeł informacji albo okoliczności sprawy.

Umożliwi to objęcie takich materiałów analogiczną ochroną jak w przypadku tajemnicy adwokackiej i radcowskiej, zapobiegając sytuacjom, kiedy to czynności kontrolne prowadziłyby do ujawnienia poufnych informacji i okoliczności sprawy. Proponowane uzupełnienie wzmacnia konstytucyjne gwarancje wolności prasy oraz zapewnia zachowanie ustawowej tajemnicy detektywistycznej, a jednocześnie pozostaje neutralne z punktu widzenia skuteczności nadzoru nad systemami sztucznej inteligencji.

5. Art. 40 ust. 4 oraz art. 46 ust. 3

Uwaga:

Projektowana ustawa wymaga dalszych zmian w zakresie uprawnień nadzorczych Komisji Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji (Komisja), tak, aby uprawnienia nadzorcze Komisji odpowiadały uprawnieniom, które dla organów właściwych przewiduje unijny Akt o sztucznej inteligencji.

Unijny Akt o sztucznej inteligencji jest rozporządzeniem, które jest bezpośrednio stosowane (tj. nie wymaga implementacji) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Oznacza to m.in., że ustawa nie może powtarzać ani przepisywać przepisów rozporządzenia, tym bardziej przepisy ustawy nie mogą być sprzeczne ani nie mogą modyfikować przepisów

member of

BUSINESS@OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

rozporządzenia. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości wskazuje się jednolicie, że dopuszczenie powielania przepisów prawa Unii w krajowym ustawodawstwie powodowałoby „dwuznaczność, zarówno jeśli chodzi o charakter prawny przepisów mających zastosowanie, jak i moment ich wejścia w życie” (wyrok z dnia 7 lutego 1973 r., Komisja/Włochy, 39/72, EU:C:1973:13, pkt 17) i mogłoby zakłócić bezpośrednie stosowanie rozporządzenia oraz maskować w stosunku do jednostek wspólnotowy charakter normy prawnej (wyrok z dnia 10 października 1973 r., Variola, 34/73, EU:C:1973:101, pkt 10–11).

W efekcie projektowana ustawa powinna wskazywać organ (Komisja), który w polskich warunkach będzie organem właściwym odpowiedzialnym za nadzór nad rynkiem i egzekwowanie przepisów. Wyznaczenie organu nadzorczego jest podstawowym celem i zadaniem ustawodawcy krajowego. Tak wskazany organ będzie dysponował uprawnieniami wskazanymi w unijnym rozporządzeniu o systemach sztucznej inteligencji. Jednocześnie ustawa nie powinna dawać krajowemu organowi kompetencji innych, niż przewidziane w unijnym akcie w sprawie sztucznej inteligencji – nie może też modyfikować uprawnień wynikających z unijnego rozporządzenia. Niestety tych warunków nie spełniają przepisy projektowanej ustawy dotyczące:

1. Uprawnienia Komisji do wydania decyzji nakazującą operatorowi tego systemu zaprzestanie stosowania lub wycofanie systemu sztucznej inteligencji w przypadku stwierdzenia przez Komisję, że system sztucznej inteligencji stwarza bezpośrednie ryzyko zagrożenia dla życia, zdrowia, bezpieczeństwa lub praw podstawowych osób fizycznych (art. 48 ust. 2 projektowanej ustawy).
2. Uprawnienia Komisji do nakazania, w drodze postanowienia, nakazania zablokowania lub uniemożliwienia uzyskania dostępu przez użytkowników końcowych do systemu lub też do elementów będących przedmiotem ostrzeżenia lub wycofanie z rynku lub użytku systemu w całości lub też części lub elemencie, którego dotyczy ostrzeżenie (art. 46 ust. 4 projektowanej ustawy).

W tym miejscu należy zauważyć, że unijne rozporządzenie w sprawie systemów sztucznej inteligencji wprost stanowi (na co zwracał uwagę również Minister do spraw Unii Europejskiej w piśmie z uwagami do Projektu Ustawy), że do systemów sztucznej inteligencji objętych rozporządzeniem stosuje się również przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów (art. 74 ust. 1 rozporządzenia w sprawie systemów sztucznej inteligencji). Jak wynika z motywu 156 rozporządzenia w sprawie systemów sztucznej inteligencji organy nadzoru rynku powinny mieć wszystkie uprawnienia w zakresie egzekwowania wymogów i obowiązków ustanowione w rozporządzeniu:

- w sprawie systemów sztucznej inteligencji (2024/1689); oraz
- w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów (2019/1020).

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Zatem przepisy tych dwóch rozporządzeń określają bezpośrednio (bez potrzeby implementacji), jakimi uprawnieniami i narzędziami władczymi dysponuje organ właściwy państwa członkowskiego, czyli Komisja. Ustawą nie można poszerzać ani modyfikować uprawnień organu właściwego wynikających bezpośrednio z tych rozporządzeń. Ustawa nie powinna również powtarzać ani przepisywać tych uprawnień, tym bardziej, jeśli przy okazji następuje ich modyfikacja w stosunku do tego, co wynika z unijnych rozporządzeń.

Środki nadzoru rynku, które powinny przysługiwać organom nadzoru, zostały określone m.in. w art. 16 rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów (2019/1020), który stanowi, że jeżeli organ nadzoru rynku ustali, że system sztucznej inteligencji stwarza ryzyko dla zdrowia lub bezpieczeństwa użytkowników, lub nie jest zgodny z rozporządzeniem w sprawie systemów sztucznej inteligencji to organ żąda niezwłocznie od właściwego podmiotu gospodarczego podjęcia odpowiednich i proporcjonalnych działań naprawczych w celu doprowadzenia do usunięcia niezgodności lub wyeliminowania ryzyka w określonym przez ten organ terminie.

Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów działanie naprawcze wymagane od podmiotu gospodarczego może obejmować między innymi:

- 1) zapewnienie zgodności produktu z przepisami, w tym poprzez skorygowanie formalnej niezgodności, jak określono w obowiązującym unijnym prawodawstwie harmonizacyjnym, lub poprzez zapewnienie, aby produkt nie stwarzał już ryzyka;
- 2) uniemożliwienie udostępniania produktu na rynku;
- 3) natychmiastowe wycofanie produktu z obrotu lub odzyskanie produktu oraz powiadomienie opinii publicznej o stwarzanym przez ten produkt ryzyku;
- 4) zniszczenie produktu lub uczynienie go niezdatnym do użytku w inny sposób;
- 5) umieszczenie na produkcie odpowiednich, jasno sformułowanych i zrozumiałych ostrzeżeń o ryzyku, jakie może on stwarzać, w języku lub językach określonych przez państwo członkowskie, w którym dany produkt jest udostępniany na rynku;
- 6) określenie z góry warunków, na jakich dany produkt może być udostępniany na rynku;
- 7) natychmiastowe powiadomienie narażonych na ryzyko użytkowników końcowych w stosownej formie, w tym za pomocą specjalnych ostrzeżeń w języku lub językach określonych przez państwo członkowskie, w którym dany produkt jest udostępniany na rynku.

Ponadto, art. 79 rozporządzenia w sprawie systemów sztucznej inteligencji (2024/1689) zawiera dedykowaną procedurę wobec systemów AI stwarzających ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa lub praw podstawowych, dając organom właściwym kompetencję do

żądania od operatora podjęcia wszelkich odpowiednich działań naprawczych, aby zapewnić zgodność tego systemu AI z wymogami albo wycofać ten system z rynku lub z użytku.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że rozporządzenie w sprawie systemów sztucznej inteligencji (2024/1689) oraz rozporządzenie w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów (2019/1020) razem dają uprawnionym organom szereg uprawnień w przypadku stwierdzenia, że system sztucznej inteligencji stwarza ryzyko dla zdrowia lub bezpieczeństwa użytkowników, w tym uprawnienie do uniemożliwienia udostępniania produktu na rynku oraz uprawnienie do żądania wycofania produktu z obrotu. Nie ma zatem potrzeby, aby projektowana ustawa dawała te sama albo bardzo podobne uprawnienia Komisji, skoro Komisja będzie dysponowała tymi kompetencjami bezpośrednio na gruncie analizowanych rozporządzeń. Krajowe przepisy w tym zakresie są nie tylko zbędne, ale wręcz stanowią naruszenie analizowanych rozporządzeń, gdyż dla takich samych przesłanek konstruują kompetencje Komisji odmiennie niż przepisy analizowanych rozporządzeń – co, w świetle przytoczonego orzecznictwa TSUE, stanowić będzie naruszenie zobowiązań traktatowych i podstawę do wszczęcia postępowania w trybie art. 258–259 TFUE.

Zarazem, niepowielanie przepisów aktów prawa unijnego w krajowym ustawodawstwie, oraz niewychodzenie poza zakres wdrożenia, są istotnym elementem działań deregulacyjnych i ograniczających zjawisko tzw. gold-platingu – do których do działań jednoznacznie zobowiązała się Rada Ministrów.

Wracając na grunt projektowanej ustawy należy wskazać, że art. 48 ust. 2 projekt ustawy stanowi, że w przypadku stwierdzenia przez Komisję, że system sztucznej inteligencji stwarza bezpośrednie ryzyko zagrożenia dla życia, zdrowia, bezpieczeństwa lub praw podstawowych osób fizycznych, Komisja może wydać decyzję nakazującą operatorowi tego systemu zaprzestanie stosowania lub wycofanie systemu. Dostrzegamy, że zakres przedmiotowy tego przepisu został zmieniony (w stosunku do wcześniejszej wersji projektowanej ustawy) przez usunięcie z przepisu kontrowersyjnych przesłanek odnoszących się do emocji i wyborów (co jest zmianą bardzo dobrą), niemniej nie jest to zmiana wystarczająca, gdyż – jak już wcześniej zgłaszaliśmy – art. 48 ust. 2 powinien zostać usunięty z projektu ustawy w całości, gdyż w obecnym brzmieniu przepis ten powiela uprawnienia, które Komisji będą przysługiwały bezpośrednio na gruncie rozporządzeń unijnych (co jest sprzeczne z zasadą hierarchii aktów prawnych – ustawa nie może powielać treści rozporządzenia), na domiar złego nieznacznie modyfikując ustawą uprawnienia wynikające z rozporządzenia (hierarchia i kolejność uprawnień i zasady ich stosowania nie są tożsame na gruncie projektowanej ustawy i rozporządzenia). Z tych względów art. 48 ust. 2 powinien zostać w całości usunięty z projektu ustawy, co w żaden sposób nie uszczupli prerogatyw Komisji, gdyż te Komisji będą przysługiwały bezpośrednio na gruncie analizowanych rozporządzeń.

Z projektu ustawy usunięty powinien być również art. 46 projektu ustawy, jeśli nie w całości to usunięty powinien być przynajmniej ustęp 4 tego artykułu, w zakresie w jakim przekształca niewładczy mechanizm „ostrzeżenia” we władcze rozstrzygnięcie, niewymagające od organu udowodnienia naruszenia. Analogicznego uprawnienia (tj. ostrzeżenia, które może stać się wiążącym nakazem) nie ma w rozporządzeniach unijnych, określających uprawnienia organów właściwych. Ponadto, pomimo naszych wcześniejszych uwag przepis art. 46 jest błędnie skonstruowany, gdyż „ostrzeżenie” powinno być narzędziem miękkim, niewładczym, czyli takim, za którego niewykonanie nie może grozić kara i nie może być nakazem (bo przestaje być ostrzeżeniem). Zgodnie z art. 46 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy w przypadku ostrzeżenia Komisja nie musi udowodnić naruszenia (wystarczy „uzasadnione podejrzenie”) i nie musi wydawać decyzji administracyjnej (wystarczy postanowienie). I taką funkcję spełnia ostrzeżenie opisane w ust. 1 -3 art. 46 projektowanej ustawy. Niestety w ustęp czwarty analizowanego art. 46 zamienia ostrzeżenia w instrument władczy, stanowiąc, że jeśli strona nie wykona „ostrzeżenia”, to Komisja będzie mogła m.in. nakazać stronie zablokowanie lub uniemożliwienie uzyskania dostępu przez użytkowników końcowych do systemu lub też do elementów będących przedmiotem ostrzeżenia lub wycofanie z rynku lub użytku systemu w całości lub też części lub elemencie, którego dotyczy ostrzeżenie - wciąż w drodze postanowienia (a nie decyzji administracyjnej) i wciąż bez konieczności udowodnienia przez Komisję, że doszło do naruszenia (wystarczy pierwotne „uzasadnione podejrzenie”). Takie „ostrzeżenie” nie jest ostrzeżeniem w ścisłym tego słowa znaczeniu – jest natomiast mechanizmem władczym, do którego zastosowania konieczne powinno być udowodnienie naruszenia oraz wydanie decyzji administracyjnej. Problem dosyć dobrze obrazuje wewnętrzna rozbieżność w ramach samego projektu ustawy, gdzie z jednej strony art. 46 ust. 4 pkt 1) daje Komisji możliwość zablokowania lub uniemożliwienia dostępu postanowieniem i na podstawie uzasadnionego podejrzenia, podczas gdy art. 48 ust. 2 projektowanej ustawy dla analogicznego nakazu wymaga wydania decyzji administracyjnej (i udowodnienia naruszenia). Podsumowując, przepisy dotyczące ostrzeżeń powinny zostać usunięte z projektowanej ustawy (gdyż nie mają podstawy w rozporządzeniach UE), a co najmniej usunięte powinny zostać te przepisy, które „ostrzeżenia” zamieniają we władczy instrument, niewymagający udowodnienia naruszenia ani wydania decyzji administracyjnej.

6. Art. 74

Uwaga:

Proponujemy dodanie ustępów 1a-1c.

Propozycja brzmienia:

1a. Piaskownica regulacyjna systemów sztucznej inteligencji jest kontrolowanym środowiskiem testowym, o którym mowa w art. 3 pkt 55 oraz art. 57 rozporządzenia

member of

BUSINESS@OECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

2024/1689, służącym wspieraniu rozwoju, trenowania, testowania i walidacji innowacyjnych systemów sztucznej inteligencji, w szczególności przed ich wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku.

1b. W ramach piaskownicy regulacyjnej dopuszcza się testowanie systemów sztucznej inteligencji w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, w tym czasowo zintegrowanych z procesami działalności uczestnika piaskownicy, jeżeli:

1) zostało to przewidziane w planie piaskownicy regulacyjnej;

2) testowanie odbywa się pod nadzorem Komisji Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji;

3) zapewniono środki niezbędne do ograniczenia ryzyka dla zdrowia, bezpieczeństwa oraz praw lub wolności osób fizycznych, w szczególności poprzez odpowiednie ograniczenie zakresu danych, czasu trwania testów oraz liczby osób narażonych na skutki działania systemu,

d) zapewniono prawną podstawę przetwarzania danych osobowych lub zastosowano odpowiednie środki techniczne (pseudonimizacja, anonimizacja) zgodnie z art. 25 i 32 RODO;

e) przeprowadzono ocenę skutków dla ochrony danych o której mowa w art. 35 RODO:

i) obligatoryjnie - w przypadku systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka w rozumieniu art. 6 rozporządzenia 2024/1689;

ii) w pozostałych przypadkach - gdy przetwarzanie prawdopodobnie wiąże się z wysokim ryzykiem dla praw i wolności osób fizycznych w rozumieniu art. 35 ust. 1 RODO.

1c. Testowanie systemów sztucznej inteligencji w warunkach, o których mowa w ust. 1b, ma charakter tymczasowy i trwa wyłącznie przez okres niezbędny do osiągnięcia celów określonych w planie piaskownicy regulacyjnej; zakończenie testów nie stanowi zgody na wprowadzenie systemu do obrotu lub oddanie go do użytku poza piaskownicą regulacyjną.

Uzasadnienie:

Piaskownice regulacyjne powinny umożliwiać testowanie realnych systemów operacyjnych oraz zapewniać faktyczną ochronę regulacyjną i reputacyjną dla podmiotów działających zgodnie z ich zasadami.

Art. 74 ust. 1a: Proponowany ust. 1a ma na celu normatywne doprecyzowanie charakteru i funkcji piaskownicy regulacyjnej w krajowym porządku prawnym poprzez jednoznaczne odesłanie do definicji i celów piaskownic regulacyjnych określonych w art. 3 pkt 55 oraz art. 57 rozporządzenia 2024/1689.

W aktualnym brzmieniu projekt ustawy nie precyzuje wprost, że piaskownica regulacyjna stanowi kontrolowane środowisko testowe w rozumieniu prawa unijnego, co może prowadzić do rozbieżności interpretacyjnych oraz zawężającego rozumienia jej funkcji wyłącznie jako instrumentu formalnego lub pilotażowego. Tymczasem zgodnie z intencją

unijnego prawodawcy piaskownice regulacyjne mają pełnić rolę aktywnych narzędzi wspierania innowacyjności, obejmujących nie tylko testowanie, ale również trenowanie i walidację systemów sztucznej inteligencji.

Wyraźne wskazanie, że celem piaskownicy jest wsparcie rozwoju systemów AI przed ich wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku, wzmacnia pewność prawa oraz zapewnia spójność krajowych przepisów z ramami unijnymi, bez rozszerzania zakresu obowiązków wynikających z rozporządzenia 2024/1689.

Art 74 ust.1b: Proponowany ust. 1b realizuje kluczowy cel piaskownic regulacyjnych, jakim jest umożliwienie testowania systemów sztucznej inteligencji w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, co jest niezbędne dla rzetelnej oceny ich funkcjonowania, bezpieczeństwa oraz wpływu na prawa podstawowe.

Testowanie wyłącznie w warunkach laboratoryjnych lub symulowanych nie pozwala na identyfikację istotnych ryzyk operacyjnych, integracyjnych i organizacyjnych, które ujawniają się dopiero w toku faktycznego wykorzystania systemu w procesach działalności gospodarczej. Brak możliwości czasowej integracji systemu z rzeczywistymi procesami prowadziłby do istotnego ograniczenia użyteczności piaskownic regulacyjnych, zwłaszcza w odniesieniu do złożonych systemów wykorzystywanych w logistyce, e-commerce czy usługach cyfrowych.

Jednocześnie projektowany przepis wprowadza wyraźne warunki ochronne, zapewniające zgodność testów z zasadą proporcjonalności oraz ochrony praw podstawowych. Obowiązek ujęcia testów w planie piaskownicy, nadzór właściwego organu oraz wymóg wdrożenia środków ograniczających ryzyko gwarantują, że testowanie w warunkach zbliżonych do rzeczywistych nie prowadzi do niekontrolowanego oddziaływania systemów AI na osoby trzecie.

Art. 74 ust. 1c: Celem proponowanego ust. 1c jest jednoznaczne rozgraniczenie fazy testowej prowadzonej w ramach piaskownicy regulacyjnej od etapu komercyjnego wdrożenia systemu sztucznej inteligencji.

Przepis ten zapobiega potencjalnym wątpliwościom interpretacyjnym, jakoby udział w piaskownicy regulacyjnej mógł być traktowany jako dorożumiana zgoda organu nadzoru na wprowadzenie systemu do obrotu lub jego oddanie do użytku poza reżimem piaskownicy. Takie domniemanie byłoby sprzeczne zarówno z rozporządzeniem 2024/1689, jak i z zasadą legalizmu.

Wskazanie tymczasowego charakteru testów oraz ich ścisłego powiązania z celami określonymi w planie piaskownicy wzmacnia bezpieczeństwo prawne wszystkich uczestników procesu, w tym organu nadzoru, uczestników piaskownicy oraz osób

potencjalnie narażonych na skutki testowanych systemów. Jednocześnie zachowana zostaje pełna neutralność regulacyjna piaskownicy – jako instrumentu wspierającego innowacje, a nie mechanizmu certyfikacyjnego.

7. Propozycja dodania art. 74a

Propozycja brzmienia:

Art. 74a (dodanie)

1. Systemem sztucznej inteligencji objętym piaskownicą regulacyjną może być:

- 1) system znajdujący się na etapie projektowania, prototypu lub wczesnego rozwoju, albo**
- 2) system już wykorzystywany przez uczestnika piaskownicy w jego działalności, poddawany modyfikacjom lub walidacji w zakresie niezbędnym do wypełnienia wymogów rozporządzenia 2024/1689, o ile testy tych modyfikacji są prowadzone w ramach piaskownicy regulacyjnej zgodnie z art. 74 ust. 2 i 3.**

2. Piaskownica regulacyjna może obejmować testowanie systemów sztucznej inteligencji funkcjonujących w rzeczywistych warunkach operacyjnych, w tym systemów już wdrożonych lub przeznaczonych do wdrożenia, o ile spełnione są warunki bezpieczeństwa, ochrony praw podstawowych oraz wymogi określone w decyzji o zakwalifikowaniu do piaskownicy regulacyjnej oraz pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Europejskiej zgodnie z art. 57 ust. 5 rozporządzenia 2024/1689 lub działania w ramach wspólnej piaskownicy międzynarodowej.

Uzasadnienie:

Celem projektowanego art. 74a ust. 1 jest jednoznaczne określenie zakresu przedmiotowego systemów sztucznej inteligencji, które mogą zostać objęte piaskownicą regulacyjną, w sposób spójny z art. 57 rozporządzenia 2024/1689 oraz z rzeczywistymi potrzebami rynku.

W szczególności przepis ten eliminuje wątpliwości interpretacyjne, czy piaskownice regulacyjne mogą obejmować wyłącznie systemy na etapie koncepcyjnym lub prototypowym, czy również systemy już wykorzystywane operacyjnie. Brak takiego doprecyzowania prowadziłby do nadmiernie zawężającej wykładni, w której piaskownice regulacyjne byłyby dostępne jedynie dla start-upów lub projektów na bardzo wczesnym etapie rozwoju, co pozostawałoby w sprzeczności z celem rozporządzenia 2024/1689, jakim jest ułatwienie dostosowania systemów AI do nowych wymogów regulacyjnych.

Włączenie do zakresu piaskownicy systemów już wykorzystywanych w działalności uczestnika, poddawanych modyfikacjom lub walidacji, ma szczególne znaczenie dla podmiotów, które wdrożyły systemy AI przed pełnym wejściem w życie obowiązków

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

wynikających z rozporządzenia 2024/1689 lub które muszą dostosować istniejące rozwiązania do zmieniających się wymogów prawnych. Piaskownica regulacyjna pełni w tym zakresie funkcję mechanizmu bezpiecznego dostosowania (compliance transition tool), umożliwiającego weryfikację zmian bez narażania uczestnika na nieproporcjonalne ryzyko regulacyjne.

Jednocześnie projektowany przepis wprowadza istotne ograniczenie zakresowe – testy systemów już wykorzystywanych mogą dotyczyć wyłącznie modyfikacji lub walidacji niezbędnych do spełnienia wymogów rozporządzenia 2024/1689 i muszą być prowadzone zgodnie z warunkami piaskownicy regulacyjnej określonymi w art. 74 ust. 2 i 3. Zapewnia to zachowanie zasady proporcjonalności oraz ochronę interesu publicznego.

Projektowany art. 74a ust. 2 ma na celu wyraźne dopuszczenie testowania systemów sztucznej inteligencji w rzeczywistych warunkach operacyjnych w ramach piaskownicy regulacyjnej, przy jednoczesnym zachowaniu pełnej kontroli regulacyjnej oraz ochrony praw podstawowych.

Testowanie systemów AI wyłącznie w warunkach laboratoryjnych lub symulowanych nie pozwala na rzetelną ocenę ich funkcjonowania w złożonych środowiskach organizacyjnych, technologicznych i społecznych. W szczególności dotyczy to systemów integrowanych z procesami logistycznymi, sprzedażowymi, obsługi klienta czy zarządzania infrastrukturą, gdzie rzeczywiste ryzyka – w tym ryzyka dla praw osób fizycznych – ujawniają się dopiero w warunkach operacyjnych.

Proponowany przepis nie wprowadza automatycznej zgody na testowanie w takich warunkach, lecz uzależnia je od spełnienia łącznie trzech przesłanek:

- zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony praw podstawowych,
- spełnienia wymogów określonych w decyzji o zakwalifikowaniu do piaskownicy,
- objęcia testów nadzorem właściwego organu.

Takie ukształtowanie regulacji zapewnia równowagę pomiędzy celem innowacyjnym a celem ochronnym ustawy. Piaskownica regulacyjna pozostaje instrumentem kontrolowanego eksperymentowania, a nie mechanizmem omijania obowiązków regulacyjnych. Jednocześnie przepis wzmacnia atrakcyjność piaskownic regulacyjnych jako narzędzia rzeczywistego wsparcia innowacji i dostosowania systemów AI do wymogów rozporządzenia 2024/1689. W punkcie 2) dodano na niebiesko fragment, który stanowić ma zabezpieczenie na wypadek ew. zarzutu sprzeczności z AI Act art. 57 ust. 1: "before they are placed on the market".

8. Propozycja dodania art. 74b

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Propozycja brzmienia:

Art. 74b (dodanie)

Działania podejmowane przez podmiot uczestniczący w piaskownicy regulacyjnej, zgodnie z warunkami określonymi w decyzji, o której mowa w ust. 1, nie mogą stanowić podstawy do nałożenia administracyjnej kary pieniężnej ani zastosowania innych sankcji administracyjnych, chyba że działania te prowadzą do bezpośredniego i poważnego zagrożenia dla życia, zdrowia lub praw podstawowych osób fizycznych.

Uzasadnienie:

Brak jednoznacznej ochrony sankcyjnej powoduje, że piaskownica regulacyjna staje się instrumentem wyłącznie formalnym, a nie realnym narzędziem redukcji ryzyka regulacyjnego. Przedsiębiorcy, zwłaszcza prowadzący działalność na dużą skalę, nie będą skłonni testować innowacyjnych rozwiązań bez gwarancji, że działania podejmowane w dobrej wierze i w ramach zatwierdzonego reżimu nie będą skutkowały karą administracyjną. Proponowany przepis realizuje zasadę proporcjonalności oraz zaufania do państwa.

9. Propozycja dodania art. 74c

Propozycja brzmienia:

Art. 74c (dodanie)

1. W przypadku naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych przez uczestnika piaskownicy regulacyjnej, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych, przy ustalaniu wysokości administracyjnej kary pieniężnej zgodnie z art. 83 ust. 2 RODO, uwzględnia jako okoliczność łagodzącą:

- 1) fakt uczestnictwa w piaskownicy regulacyjnej i działanie zgodnie z warunkami określonymi w decyzji o zakwalifikowaniu;*
- 2) wdrożenie środków technicznych i organizacyjnych wskazanych przez Komisję;*
- 3) aktywną współpracę z organami nadzoru;*
- 4) podjęcie działań naprawczych niezwłocznie po wykryciu naruszenia.*

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, kara administracyjna może zostać obniżona do wysokości symbolicznej lub zastąpiona upomnieniem, o którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. b RODO, jeżeli:

- 1) naruszenie nie było umyślne;*
- 2) nie wyrządziło znaczącej szkody osobom, których dane dotyczą;*
- 3) uczestnik piaskownicy niezwłocznie usunął naruszenie i wdrożył środki zapobiegające jego powtórzeniu.*

3. Przepisy ust. 1-2 nie mają zastosowania w przypadku:

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

- 1) umyślnego naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych;*
- 2) rażącego zaniedbania obowiązków wynikających z RODO;*
- 3) działania wbrew warunkom określonym w decyzji o zakwalifikowaniu do piaskownicy regulacyjnej;*
- 4) naruszenia, które spowodowało znaczącą szkodę dla dużej liczby osób.*

Uzasadnienie:

Rozwiązanie zachowuje równowagę między: ochroną danych osobowych a wspieraniem innowacji (cel piaskownicy). Podobne rozwiązanie zastosowano w niektórych krajach UE dla sektora badań naukowych. Rozwiązanie to jest także zgodne z orzecznictwem TSUE dotyczącym proporcjonalności sankcji.

10. Rozszerzenie art. 79 oraz art. 32 Ustawy o ochronie danych osobowych

Propozycja brzmienia:

Art. 79 (dodanie)

5) jeśli zamierza przetwarzać dane osobowe - jest obowiązany:

- a) wskazać podstawę prawną przetwarzania danych;*
- b) spełnić obowiązki informacyjne wobec osób, których dane dotyczą;*
- c) zapewnić realizację praw osób, których dane dotyczą,*
- d) zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę danych zgodnie z art. 25 (ochrona danych w fazie projektowania i domyślna ochrona danych)*

oraz art. 32 Ustawy o ochronie danych osobowych (bezpieczeństwo przetwarzania);

- e) przeprowadzić ocenę skutków dla ochrony danych;*
- f) powiadomić Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych oraz osoby, których dane dotyczą, o naruszeniu ochrony danych osobowych zgodnie z art. 33-34 RODO;*
- g) w przypadku transferu danych osobowych poza Europejski Obszar Gospodarczy, zapewnić zgodność z wymogami określonymi w art. 44-50 RODO;*
- h) wyznaczyć inspektora ochrony danych, jeżeli to obowiązkowe.*

Uzasadnienie:

Wprowadzenie art. 74b SSI zapewnia ochronę przed sankcjami administracyjnymi nakładanymi na podstawie przepisów SSI oraz rozporządzenia 2024/1689, jednak ochrona ta nie obejmuje reżimu odpowiedzialności wynikającego z rozporządzenia (UE) 2016/679 (RODO). W szczególności RODO nie przewiduje instytucji piaskownicy regulacyjnej ani

wyjątku od stosowania sankcji administracyjnych określonych w art. 83 RODO, ani od odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 82 RODO.

11. Rozszerzenie art. 79

Proponowane brzmienie:

Art. 79 ust. 2 (dodanie)

Podmiot uczestniczący w piaskownicy regulacyjnej przekazuje Komisji informacje niezbędne do realizacji projektu objętego piaskownicą regulacyjną, w zakresie ograniczonym do informacji niezbędnych do oceny ryzyka stwarzanego przez system sztucznej inteligencji, z zachowaniem ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa oraz informacji stanowiących know-how technologiczne i organizacyjne, chyba że ich ujawnienie jest konieczne do dokonania tej oceny.

Uzasadnienie:

Umieszczenie regulacji w formie odrębnego ust. 2 pozwala jednoznacznie oddzielić ogólny obowiązek współpracy z organem nadzoru od szczególnego reżimu informacyjnego obowiązującego w ramach piaskownicy regulacyjnej. Proponowany przepis wprowadza kryterium niezbędności jako zasadę ograniczającą zakres przekazywanych informacji, co pozostaje w pełnej zgodności z art. 57 oraz art. 78 ust. 2 rozporządzenia 2024/1689. Rozwiązanie to wzmacnia ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa i know-how, zapewnia proporcjonalność działań nadzorczych oraz zwiększa pewność prawa, bez ograniczania skuteczności nadzoru nad systemami sztucznej inteligencji.

12. Rozszerzenie art. 80

Propozycja brzmienia:

Art. 80 ust. 4 (dodanie)

Informacje dotyczące systemów sztucznej inteligencji testowanych w ramach piaskownicy regulacyjnej, w tym informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach lub zaleceniach organu, nie podlegają publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej ani innym rejestrze publicznym, o ile podmiot uczestniczący wykonuje obowiązki wynikające z decyzji o zakwalifikowaniu do piaskownicy regulacyjnej, z zastrzeżeniem:

- 1) prawa dostępu do informacji publicznej na wniosek (art. 10 u.d.i.p.);*
- 2) obowiązków informacyjnych wobec osób, których dane przetwarzano (art. 13-14 RODO);*
- 3) obowiązku powiadomienia o naruszeniu ochrony danych osobowych zgodnie z art. 33-34 RODO;*

member of

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

4) obowiązku publikacji w przypadku stwierdzenia poważnego naruszenia praw podstawowych;

5) obowiązku powiadomienia właściwych organów o poważnych incydentach zgodnie z art. 73 rozporządzenia 2024/1689.

Uzasadnienie:

Rozszerzenie art. 80 ma na celu zapewnienie ochrony reputacyjnej uczestników piaskownicy. Publikacja informacji o nieprawidłowościach ujawnionych w ramach testów mogłaby prowadzić do nieuzasadnionych skutków reputacyjnych, które w praktyce stanowiłyby sankcję quasi-administracyjną. Taki efekt byłby sprzeczny z celem piaskownicy jako przestrzeni bezpiecznego testowania innowacji. Ochrona reputacyjna jest szczególnie istotna dla podmiotów o dużej rozpoznawalności rynkowej, dla których nawet formalnie „miękkie” działania nadzorcze mogą prowadzić do istotnych strat gospodarczych.

member of

BUSINESSatOECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy